

**Tale 1. mai 2009, Jens Stoltenberg,
må kontrolleres mot framføring.**

Kamp mot ledighet - arbeid til alle

Kjære alle sammen!

Gratulerer med dagen!

Det er i år 120 år siden 1. mai-dagen ble innstiftet på den internasjonale arbeiderkongressen i Paris i 1889.

Siden den gang har 1. mai vært en frihetsdag.

Parolene og kravene har vært forskjellige opp gjennom disse 120 årene.

Men én parole har stått der hele tiden.
Den har samlet hele arbeiderbevegelsen.

Den har vært med oss i 120 år.

Og det er: arbeid til alle.

Ordlyden har kanskje variert litt:

"Hele folket i arbeid" var parolen i 1933.

Siden har vi hatt paroler som "Arbeid til alle" og "Kamp mot arbeidsledighet".

Men budskapet har alltid vært det samme:

Arbeid til alle er jobb nummer én!

*

Vi vet at arbeidsledigheten ikke bare er tall og statistikk.

Den rammer enkeltpersoner.

Den rammer familier.

Det rammer hele lokalsamfunn.

Nå ser vi at ledigheten vokser igjen.

Vi vet at den kommer til å vokse enda mer utover året.

Den internasjonale finanskrisen har utviklet seg til det mest omfattende økonomiske tilbakeslaget verden har sett siden andre verdenskrig.

Vårt naboland Island er det landet i Europa som er hardest rammet av finanskrisen.

Grådighet og uhemmet spekulasjon fra et lite mindretall, påførte det store flertallet enorme problemer.

Nå vender islendingene seg mot sosialdemokratiet og venstresiden.

Jeg har snakket med statsminister Johanna Sigurdadottir og ønsket henne lykke til med den vanskelige arbeidet.

Hun fortalte meg at nå har Island valgt fellesskap og solidaritet.

Også de får nå en rød-grønn flertallsregjering.

La oss hilse og gratulere våre venner på Island!

*

I Norge har vi tatt i bruk de kraftigste virkemidlene i Europa for å bekjempe ledigheten.

Norge skal komme seg gjennom denne krisen med mindre skadevirkninger enn andre land.

Vårt mål er at når denne krisen er over, skal Norge stå igjen som landet med den laveste ledigheten i Europa!

*

Da den amerikanske investeringsbanken Lehman Brothers gikk over ende i fjor høst, var det ikke bare en bank som gikk bankerott, det var en politisk ideologi som gikk konkurs.

Markedsliberalismen fallitt!

Det avsluttet tiår med en naiv, ukritisk tro på at markedet tar vare på seg selv.

Det gjør det ikke.

Markedet kan ikke styre.

Det må styres.

Markedet kan ikke regulere seg selv.

Det må reguleres.

I mange år har vi hørt det motsatte budskapet.

Minst mulig reguleringer, og minst mulig stat har vært refrenget.

Tre tiår med ukritisk hylling av det uregulerte markedet.

Med avregulering og dyrking av grådigheten.

Høyrekreftenes tredveårskrig mot staten.

Nå har markedsfundamentalistene skjønt at de tok feil.

Nå kommer de til oss for å finne svaret på hva som gikk galt.

Nå kommer de til staten for at den skal redde markedet.

Endelig har de skjønt det vi lenge har sagt:

Det er fellesskapet, ikke markedet, som må sette grensene.

Vi tror på fellesskapet.

Bare slik kan vi møte det økonomiske tilbakeslaget verden nå står overfor.

Og: dette budskapet er ikke umoderne.

Solidaritet er et moderne budskap!

*

Det var troen på fellesskapet som vant valget i 2005.

Velgerne ville noe mer, noe bedre.

De valgte fellesskap framfor privatisering.

Dette er en av de grunnleggende motsetningene i norsk politikk.

Vi tror at sterke fellesskap gir menneskene frihet.

Velgerne var enige med oss.

Vi vil styrke fellesskapet, ikke svekke det.

Vi sier nei til privatisering av velferden!

Vi vil ha gode offentlige fellesskoler, ikke en privatisert forskjellsskole.

*

Et annet budskap som hører 1. maidagen til, er budskapet om å satse på velferd, og ikke på skatteutt for de aller rikeste.

Dette er også en grunnleggende motsetning i norsk politikk.

I 2005 sa velgerne ja til velferd og nei til store kutt i skattene.

De sa ja til en ny regjering som valgte skole, helse og eldre framfor milliarder i skatteutt.

De fikk en regjering som har brukt de store pengene på de store oppgavene.

Og vi vil videre.

Norge skal bli et enda bedre land å bo i.

Vi vil ha barnehager, skoler og sykehjem.

Ikke urettferdige skatteutt.

Vi velger fellesskapet.

Derfor sier vi nei til nye usosiale skattekutt og ja til å ruste opp vår felles velferd!

*

En tredje grunnleggende forskjell i politikken, er om vi vil styrke eller svekke arbeidstakernes rettigheter.

Da 1. mai-dagen ble innstiftet, var dette det viktigste.

Kampen for åtte timers arbeidsdag.

Kampen for retten til å fagorganisere seg.

Kampen for vern mot usaklige oppsigelser.

Men kampen for arbeidstakernes rettigheter er ikke vunnet en gang for alle.

Mye står fortsatt på spill.

Vår flertallsregjering har styrket arbeidsmiljøloven og arbeidstakernes rettigheter.

Vi snudde Bondevik-regjeringens dramatiske og usosiale kutt i arbeidsledighetstrygden, med opptil 20.000 kroner.

Vi har rettet opp urettferdigheten mellom arbeidstakere som jobber skift og arbeidstakere som jobber turnus.

Sammen med fagbevegelsen skal vi jobbe videre for likelønn og bedre vilkår for lavtlønte.

Velgerne var enige med oss i 2005.

I september 2009 er det igjen dette valget handler om.

I 2005 bidro fagbevegelsen til at vi fikk en regjering som jobber med norske arbeidstakere, ikke mot dem.

Arbeidstakere i Norge er best tjent med at flertallsregjeringen får fire nye år!

*

Vi fører kampen mot sosial dumping med styrke.

Vi har gjennomført handlingsplan I mot sosial dumping, som vi lanserte 1. mai 2006.

Den er fulgt opp.

I statsbudsjettet for 2009 gikk vi videre og la fram handlingsplan II mot sosial dumping.

I dag kan jeg varsle at vi går enda et skritt.

Vi vil gjennomføre det som kalles "solidaransvar for lønn".

Det betyr at arbeidstakere som ikke har fått utbetalt den lønna de skal ha, kan gå på bedriftene oppover i en kontraktskjede, og at de ikke må begrense seg til den bedriften de er ansatt i, for å få pengene sine.

Dette er et meget kraftfullt tiltak for å sikre at lønn blir utbetalt som forutsatt i de områder som er såkalt allmenngjorte.

Regjeringen vil derfor neste fredag fremme lovforslag om solidaransvar for lønnskrav

Dette vil sikre arbeidstakernes lønn, men også virke forebyggende og styrke seriøsiteten i arbeidslivet.

Fagbevegelsen har krevd dette i lang tid.
Arbeidsgiversiden har vært mot.

Men for denne regjeringen er hensynet til arbeidstakernes rettigheter viktigst.

Vi sier nei til en todeling av arbeidsmarkedet.
Vi sier nei til alle former for sosial dumping!

*

Vi bruker fellesskapet til å møte virkningene av den internasjonale finanskrisen.

Vi må også bruke fellesskapet til å møte den globale klimakrisen.

Dette er nok en grunnleggende motsetning i politikken jeg har lyst å peke på:

Forskjellen mellom oss som tror på klimaendringene, og at de er alvorlige for kloden vår, og dem som velger å stikke hodet i sanden og late som om problemet ikke eksisterer.

Også her er det fellesskapet som er svaret på problemene.

Vi kan ikke overlate til markedet og den frie konkurransen å sørge for ren luft, rent hav og en natur i balanse.

Disse problemene kan bare løses gjennom sterke fellesskap og politisk styring.

Vi trenger en sterk klimaavtale på toppmøtet i København i høst.

Og de rike landene må ta hovedansvaret for å redusere verdens samlede utslipp.

Det skal vi gjøre gjennom både å redusere våre egne utslipp, og være med å betale for å redusere u-landenes utslipp.

Norge skal være et foregangsland i kampen for et bedre klima og en mer bærekraftig utvikling!

*

Den siste viktige forskjellen jeg vil peke på i dag, er den som går mellom å bygge på internasjonal solidaritet, eller å være seg selv nok.

Vi har en plikt til å stille opp for verdens fattigste!

De som rammes av fattigdom, krig og konflikt.

I Gaza skal livet gå videre etter den brutale og uakseptable bombingene i vinter.

Fra grushaugene som ligger igjen etter det som var hjem, skal menneskene prøve å bygge en ny hverdag.

De trenger vår hjelp til å gjenreise skoler og boliger.

Og de trenger en verden som engasjerer seg for en varig løsning med to stater som lever i fred med hverandre.

Det krever en slutt på voldsbruk fra begge sider.

Det krever en slutt på den israelske okkupasjonen!

*

På Sri Lanka er titusener av mennesker sperret inne mellom frontlinjene.

En av vår tids mest brutale konflikter kan gå mot en avslutning, men til en høy menneskelig pris.

Forsøk på avtaler og krav om forhandlinger har ikke ført fram.

Mange av tamiler i Norge rammes direkte ved at de har slektninger, venner, kjente og kjære i krigssonen.

Jeg forstår deres fortvilelse.

På en internasjonal solidaritetsdag som 1. mai går våre tanker særlig til dere.

Nå er det to ting vi kan gjøre: Sammen med resten av verden krever vi at sivile ikke brukes som gisler og skjold, men får slippe ut av krigssonen.

Og vi må bistå med økonomisk hjelp for krigens ofre på Sri Lanka!

*

Vi skal også bidra til fred og utvikling i andre land i verden, blant annet i Afghanistan.

Mange nordmenn gjør et viktig arbeid i militære og humanitære operasjoner.

Å bidra til en mer rettferdig verden er også et bidrag til fred i verden.

Jeg er jeg stolt over å tilhøre en regjering som har nådd målet om å gi en prosent av nasjonalproduktet i bistand til verdens fattige.

Dette handler om 1. maidagens mest grunnleggende budskap.

Det handler om internasjonal solidaritet.

*

Om knapt 150 dager er det valg igjen.

Vi vet av meningsmålingene at det blir jevnt og spennende.

Da vil det på nytt bli avgjort hvilken retning samfunnsutviklingen skal følge.

Om vi skal satse på fellesskapet, eller på skattelette og privatisering.

Om vi skal overlate mer til det frie markedet, eller om vi skal ha politisk styring.

Om vi skal redusere eller øke forskjellene.

Om vi skal styrke eller svekke arbeidstakernes rettigheter.

Om vi skal jobbe mot klimaendringene eller om vi skal ignorere dem og la være å tro på forskerne.

Om vi skal bidra internasjonalt og ta ansvar for verdens fattige, eller om vi skal være oss selv nok.

I fire år har vi arbeidet for å gjøre Norge bedre.

Vi har gjort mye. Men veldig mye gjenstår.

Jeg inviterer dere med til å ta nye skritt for å fornye,
forbedre og forandre Norge.

Vi trenger dere alle på laget fram til den 14. september.

Den beste garantien for at 1. mai-dagens verdier skal prege
samfunnsutviklingen, er at flertallsregjeringen får fortsette.

Derfor sier vi denne 1. mai-dagen:

Fire nye år!